

Werner Nussmüller**Archiwood „Archomoscow-2012“ 20.05.2012**

Werner Nussmüller, jedan od najboljih austrijskih arhitekta, osnivač i „Nusmüller Architekten“ i „Seewood“ je došao ove godine za Moskvu da bih sudjelovao u žiriju za izbor „Archiwood“ nagrade. U sklopu manifestacije „Archomoscow-2012“ održao je jednu Masterlecture sa naslovom „Život i rad sa drvetom“. Naknadno smo dobili mogućnost da vodimo jedan intervju.

Šta znači za vas drvo?

Werner Nussmüller: Drvo znači za mene život- to je perfektan materijal za gradnju. Toplo je, dobro miriše i ljudi ga već tisućljećima koriste za gradnju. Za modernu arhitekturu drvo, kao konstruktivni građevinski materijal, pruža mnogo prednosti. Lagan materijal koji omogućava visoki stupanj prefabrikacije, brz i jednostavan transport, montaža i također jednostavna demontaža.

Šta je Seewood?

To je jednostavno: Stoji za „Styrian Engineering for Ecology/Wood“, ali iza toga je više nego što samo ime sadrži. To nije sama kooperacija među arhitektima i inženjerima, statičarima, građevinskim fizičarima, itd. Iza toga stoji filozofija za modernu drvogradnju koja sadrži predavanja, know-how-transfer, cjelovitu izmjenu i realizaciju projekata. Naša kooperacija nam omogućava realizaciju veoma interesantnih projekata i razvoj rješenja po mjeri za različite građevinske zadatke - kao naprimjer – sportski građevinski objekti, dvorane, škole, dječiji vrtići, biro, od velikih stambenih objekata do obitljskih kuća. Centralna točka je spajanje drvogradnje sa novim tehnologijama na području energetske efikasnosti i Green Buildinga.

Možete li nam više reći o „Green Technologies“, stoje li nama te tehnologije uopće na raspolaganju?

Zabluda je da energetska efikasnost i održiva gradnja moraju da budu skupi. Te tehnologije ne da nam već stoje na raspolaganju, nego si i nužne! Mi moramo da mislimo na budućnost i da planiramo za budućnost. To je razlog zašto mi kod naših projekata spajamo više alternativnih energija kao vjetar, sunce, geotermalnu energiju i smatramo jako važnim da reduciramo gubitak topline jednog objekta. Mi naprimjer koristimo kod naših socijalnih stambenih objekata izolaciju od drvene vune. Na osnovi naših planova sastavljamo cjele zidne elemente u fabrici, koji sadrže kompletne materijalne slojeve i potrebne instalacije, i satavljamo ih brzo i jednostavno na gradilištu. Također koristimo prefabricirane drveno-zidne elemente za termičko saniranje starih zidanih objekata, kao naprimjer jedan projekt u Grazu, koji je prije obnove imao veliku sličnost sa ruskim stambenim objektima iz 1950-ih godina.

Ali da li je stvarno moguće upotrebiti vaše iskustvo u Rusiji? Ovdje imamo druge klimatske odnose, vladaju različite temperature sa različitim vrjednostima vlage u zraku?

Kako bih odgovorio na vaše pitanje, moram napomenuti, da je većina naših projekata ostvarena u alpama, gdje je su klimatski uvjeti vrlo slični vašima. Mi nemamo naprimjer ništa više sunčanih dana nego vi u raznim djelovima Rusije. Stvarni zadatak je pohranjivanje sunčane energije na takav način, da ona može tim danima da koristi, kada sunca nema. Ako pohranjujemo energiju po geotermičkom postupku, onda je dubina bušotine skoro svugdje ista. Iz tog kuta gledanja su razlike između Austrije i Rusije minimalne.

Da li je moguće izvesti objekte u drvogradnji koji imaju više od 2-3 etaže?

Da, moguće je, i taj način gradnje je vrlo ekonomičan u pogledu na troškove i druge aspekte. Dobar primjer za drvogradnju je jedan neboder u Londonu sa mnogo više spratova. U Austriji i Rusiji drvogradnja se uglavnom koristi za stambene objekte. U Štajerskoj se 30% objekata izvode u drvetu.

Mislite da su opšiveni drvetom?

Ne, drvo kao konstruktivni građevinski materijal, fasada, itd. Glavna zgrada od koncerna „Mayr-Melnhof“, koja je sagrađena za samo 10 mjeseci, je dobar primjer za jedan biro izveden u drvetu. Ali mi također imamo među našim referencama mnogo školskih objekata, dječijih vrtića itd. Sa velikom sigurnosti možemo da tvrdimo da je drvo jedan moderan građevinski materijal za mnogostranu upotrebu. Toplinu i komfort drveta nemože nijedan drugi materijal da zamjeni. Mi koristimo drvo uvijek u kombinaciji sa staklom, kako bi omogućili prirodi da ustupi u objekat i u život ljudi koji koriste tu građevinu.

Kada promatramo vaše socijalne stambene objekte, dobivamo osjećaj da se vaša arhitektura odvojila od oblika: Preferirate li za vašu arhitekturu izraz „Box“? Na koji način objašnjavate vašu strast za tu jednostavnost prema obliku?

Kao što ste već napomenuli, ovdje se radi o „socijalnim“ stambenim objektima. Oni su jeftini. Mi pružamo ljudima mogućnost da se odluče za tu veličinu stana koja odgovara njihovim familijarnim upotrebama. Sistem „Box“ omogućava kombinaciju mnogih elemenata i iz toga rezultirajućih varijacija. Stanari dobivaju slobodu da oblikuju svoj životni prostor po vlastitoj uporebi. Vrt, o kojem se sami brinu, im mnogo više vrijedi nego jedan koji je od nas uređen. Na taj način stanovnici pokazuju svoju individualnost, i taj socijalni proces je nama za korisnike naših objekata vrlo važan. Pitanje etike je jedan od ključnih zadataka u arhitekturi.

Kako obrađujete drvo u vašim Projektima?

Mi koristimo samo neobrađeno drvo za naše građevine. Još u srednjem vijeku se drvo ugrađivalo u neobrađenom stanju i te građevine su stajale 500-600 godina. To je najbolja provjera za materijal. Kada se drvo jednom naprimjer lakira, onda će se morati uvijek u redovitim vremenskim razmacima lakirati. Najbolja boja je boja prirodnog starenja, elegantna srebrna boja – ima li ljepše boje?

Kako izgleda sa protupožarnom zaštitom?

Ponekad imam osjećaj da su naše protupožarne norme napisane od lobija za betonsku gradnju. Mi uvijek vodimo diskusiju o tom pitanju sa različitim upravama, osobito kod javnih poticaja stambenih objekata. Na jednu ruku je štedljivost u odnosu na građevinske troškove jedan vrlo važan faktor, na drugu ruku istovremeno i sigurnost ima najveći prioritet. Mi smo ispitali ponašanje drveta pri požaru i možemo po debljini drveta kontrolirati dužinu otpora pri požaru.

Šta nam možete reći o nominiranim projektima ARCHIWOOD-nagrade 2012?

Moja funkcija u žiriju mi je ovaj puta jako teško pala zato što nisam znao po kojim kriterijama da ocjenim projekte: Kvaliteta svih projekata je na jako visokom nivou, ali dok su na jednoj strani stajale visoko tehnološke passivne kuće, na drugoj strani je bio izražen tradicionalni ručni rad. To je odlično jer pokazuje širinu spektra kojim mladi ruski arhitekti rade sa drvetom. Mene je jako iznenadilo da u Rusiji za razliku od Austrije, gdje se uglavnom proizvodi na industrijski način, ručni rad ima veće značenje.

Rusija upravo počinje da razmišlja i gradi na jedan održivi i energetske efikasan način, ali je jasno da se tu mogu naći perspektive za budućnost. Ja se nadam da ćemo mi sa našim Know-How-om i našim iskustvom na tom području moći pružiti